

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

ΣΤΕ Α΄ 7Μ 156/2022:

ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ –
ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ
ΑΘΩΩΤΙΚΕΣ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ

**ΣΤΕ Α΄ 7μ 156/2022 : ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ – ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΘΩΩΤΙΚΕΣ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΑ
ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ**

Με την υπ' αριθμ. 156/2022 απόφασή του, το Συμβούλιο της Επικρατείας (Τμήμα Α΄ - Επταμελής Σύνθεση) προσδιόρισε την έννοια της παρ. 2 του άρθρ. 5 ΚΔΔ σχετικά με τη δέσμευση των διοικητικών δικαστηρίων από τις αθωωτικές ποινικές αποφάσεις και τα απαλλακτικά βουλεύματα. Το ζήτημα ετέθη με αφορμή την άσκηση αγωγής κατ' άρθρ. 105-106 ΕισΝΑΚ κατά νοσοκομείου λόγω ιατρικών σφαλμάτων.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρ. 5: «Τα δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, οι οποίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ισχύουν έναντι όλων. Δεσμεύονται, επίσης, από τις αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων ως προς την ενοχή του δράστη, από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μην γίνει η κατηγορία βουλεύματα, εκτός εάν η απαλλαγή στηρίχθηκε στην έλλειψη αντικειμενικών ή υποκειμενικών στοιχείων που δεν αποτελούν προϋπόθεση της διοικητικής παράβασης».

Στην υπό κρίση υπόθεση, οι ιατροί είχαν απαλλαχθεί από την κατηγορία της ανθρωποκτονίας εξ αμελείας με αμετάκλητο βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών. Το ΣτΕ δέχτηκε ότι εσφαλμένως έκρινε το διοικητικό εφετείο ότι δεσμευόταν από αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών όσον αφορά την αποδιδόμενη στους ιατρούς του νοσοκομείου παράλειψη να εξασφαλίσουν εκ των προτέρων κλίνη στη ΜΕΘ για να μεταφερθεί σ' αυτήν η συγγενής των αναιρεσειόντων αμέσως μετά την ολοκλήρωση της χειρουργικής επέμβασης και απέρριψε ως αβάσιμη την αγωγή κατά το μέρος αυτό.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την κρίση του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου, η αρχή *ne bis in idem* δεν εφαρμόζεται στις αγωγές με βάση τα άρθρ. 105-106 ΕισΝΑΚ. Αντιθέτως, το **τεκμήριο της αθωότητας** εκτείνεται και στις δίκες που ανοίγονται κατόπιν άσκησης αγωγής αποζημίωσης κατ' άρθρ. 105-106 ΕισΝΑΚ. Επιπλέον, το εναγόμενο νοσοκομείο μπορεί να επικαλεστεί το τεκμήριο της αθωότητας ιατρού του.

Περαιτέρω, κρίθηκε ότι το διοικητικό δικαστήριο που δικάζει την αγωγή δεν δεσμεύεται από την εκδοθείσα αμετάκλητη αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου. Υποχρεούται, όμως, να την συνεκτιμήσει και μπορεί να αποκλίνει από τις κρίσεις της αθωωτικής ποινικής απόφασης, αιτιολογώντας τη διαφορετική κρίση του κατά τρόπο που δεν θέτει εν αμφιβόλω το αθωωτικό αποτέλεσμα.

Η αρχή *ne bis in idem*

Η αρχή *ne bis in idem* αντιτίθεται, καταρχήν, στην εκκίνηση και εξακολούθηση διοικητικής, κατά το εθνικό δίκαιο, διαδικασίας και δίκης σχετικά με την επιβολή διοικητικής κύρωσης για διοικητική παράβαση, όταν για την ίδια κατ' ουσίαν παράβαση έχει ήδη περατωθεί αμετακλήτως η αντίστοιχη ποινική, κατά το εθνικό δίκαιο, διαδικασία. Προκειμένου να ενεργοποιηθεί η πιο πάνω απαγόρευση (*ne bis in idem*), απαιτείται, μεταξύ άλλων, να υπάρχουν περισσότερες της μίας διακεκριμένες διαδικασίες επιβολής κύρωσης, οι οποίες δεν συνδέονται στενά μεταξύ τους, κατ' ουσίαν και κατά χρόνο και οι διαδικασίες αυτές να έχουν ποινικό χαρακτήρα με βάση τα κριτήρια Engel που διαμόρφωσε το ΕΔΔΑ. Επομένως, η αρχή *ne bis in idem* δεν εφαρμόζεται στις αγωγές αποζημίωσης που ασκούνται με βάση τα άρθρ. 105 και 106 του ΕισΝΑΚ, διότι οι διαφορές αυτές δεν έχουν ποινικό αλλά αμιγώς αποζημιωτικό - αποκαταστατικό χαρακτήρα.

Το τεκμήριο της αθωότητας

Από την παρ. 2 του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ δεν απορρέει υποχρέωση του επιλαμβανόμενου μετά την έκδοση της αθωωτικής ποινικής απόφασης διοικητικού δικαστηρίου να καταλήξει στο ίδιο αποδεικτικό πόρισμα με το ποινικό δικαστήριο. Το διοικητικό δικαστήριο υποχρεούται, ωστόσο, να λάβει σοβαρά υπόψη και να συνεκτιμήσει την προηγηθείσα τελική απαλλακτική ποινική απόφαση, κατά τη διαμόρφωση της κρίσης του. Αν το δικαστήριο καταλήξει σε κρίση που αποκλίνει από τις ουσιαστικές κρίσεις του ποινικού δικαστή, υποχρεούται να αιτιολογήσει τη διαφορετική κρίση του, κατά τρόπον ώστε να μην καταλείπονται αμφιβολίες ως προς τον σεβασμό του τεκμηρίου της αθωότητας που απορρέει από την τελική έκβαση της ποινικής δίκης. Στο πλαίσιο διαμόρφωσης της δικής του κρίσης σχετικά με τη διάπραξη της παράνομης πράξης ή παράλειψης, το ανωτέρω δικαστήριο δεν αποκλείεται να στηριχθεί και σε στοιχεία που δεν είχε λάβει υπόψη του το ποινικό δικαστήριο ή στο διαφορετικό βαθμό απόδειξης των πραγματικών περιστατικών που ισχύει στην ενώπιόν του δίκη σε σχέση με αυτόν που ισχύει στην ποινική δίκη.

Από την αιτιολογική έκθεση του ν.4446/2016 προκύπτει ότι η δέσμευση των διοικητικών δικαστηρίων από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων και τα αποφαινόμενα να μην απαγγελθεί κατηγορία αμετάκλητα βουλεύματα θεσπίστηκε προκειμένου να εναρμονιστεί το εθνικό δικονομικό δίκαιο με τη νομολογία του ΕΔΔΑ για την αρχή ne bis in idem και το τεκμήριο της αθωότητας.

Επομένως, η παρ. 2 του άρθρου 5 του ΚΔΔ, κατά το μέρος της με το οποίο θεσπίζεται δέσμευση των διοικητικών δικαστηρίων από τις αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις των ποινικών δικαστηρίων και τα αποφαινόμενα να μην απαγγελθεί κατηγορία αμετάκλητα βουλεύματα, αφορά μόνο τις δίκες με αντικείμενο την επιβολή διοικητικών κυρώσεων λόγω διάπραξης διοικητικών παραβάσεων που πληρούν τα κριτήρια Engel και όχι κάθε δίκη που αφορά καταλογισμό χρηματικού ποσού κατ' εφαρμογή διάταξης νόμου που θεσπίζει τη σχετική υποχρέωση δημόσιου δικαίου, αφού στις τελευταίες αυτές δίκες δεν εφαρμόζεται η αρχή ne bis in idem. Τούτο προκύπτει και από τη γραμματική διατύπωση της ερμηνευόμενης διάταξης, η οποία αναφέρεται σε «διοικητική παράβαση». Συνεπώς, η ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 5 του ΚΔΔ περί δέσμευσης των διοικητικών δικαστηρίων από τις «αμετάκλητες αθωωτικές αποφάσεις, καθώς και από τα αμετάκλητα αποφαινόμενα να μην γίνει κατηγορία βουλεύματα» δεν εφαρμόζεται στις δίκες που ανοίγονται με άσκηση αγωγής αποζημίωσης με βάση τα άρθρα 105 και 106 του ΕισΝΑΚ.

Πηγή: adjustice.gr